

9. Веблен Т. Теория праздного класса. – М. : Прогресс, 1984. – С. 202.
10. Міночкина О.М. Системне розуміння інституту власності // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2014. – Випуск 6. Ч. 2. – С. 247-251.
11. Аузан А. Договор – 2008. Критерии справедливости [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://2006.novayagazeta.ru/pomer/2006/47n/n47n-s20.shtml>.
12. Кони́на Л. В. Социальная справедливость и ее критерии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://intkonf.org/k-filosof-n-konina-l-v-sotsialnaya-spravedlivost-i-ee-kriterii/>.
13. Brand R., Gaffikin F. Collaborative Planning in an Uncollaborative World Planning Theory. 2007. Vol. 6, No 3. P. 283.
14. Иншаков О., Фролов Д. Место институционализма в экономической науке // Экономист. – 2005. – № 10. – С. 39-44.
15. Лацоник У. Теория инновационного предприятия // Экономический вестник Ростовского государственного университета. – 2006. – Т. 64. – № 3. – С. 7.
16. Гриценко А.А. Політична економія: актуалізація проблематики, методологічний потенціал і сполученість з інституціоналізмом // Економічна теорія. – 2012. – № 1. – С. 5-20.
17. Чухно А.А. Институционально-информационная экономика: учебник /А.А. Чухно, П.М. Леоненко, П. І. Юхименко ; за ред. акад. НАН України А.А. Чухна. – К. : Знання, 2010. – 687 с.
18. Фуруботн Э. Г., Рихтер Р. Институты и экономическая теория: Достижения новой институциональной экономической теории / Пер. с англ. под ред. В.С. Катькало, Н.П. Дроздовой. – СПб. : Издат. дом Санкт-Петерб. гос. ун-та. 2005. – XXXIV. – 702 с.

Миночкина О. Н.

Национальный университет государственной налоговой службы Украины

ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ АРГУМЕНТАЦИЯ РЕФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ СИСТЕМЫ СОБСТВЕННОСТИ В УКРАИНЕ

Резюме

Статья посвящена рассмотрению вопросов, связанных с методологией исследования собственности, разработке теоретико-методологического базиса для практической деятельности по преобразованию собственности в современной переходной украинской экономике.

Ключевые слова: собственность, система, институт собственности, методологические подходы, институциональная система, реформирование, трансформация.

Minochkina O. N.

National State Tax Service University of Ukraine

THE THEORETICAL ARGUMENTATION OF REFORM AND DEVELOPMENT OF THE SYSTEM OF PROPERTY IN UKRAINE

Summary

The article discusses issues related to the methodology of the study of property, development of theoretical and methodological basis for the practical activity to transform the property in modern Ukrainian transitional economy.

Key words: property, system, institute of property, methodological approaches, institutional system, reforming, transformation.

УДК 338.439.5:636.2

Місюк М. В.

Заходим М. В.

Подільський державний аграрно-технічний університет

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ МОЛОКА

У статті розкрито тенденції розвитку національного ринку молока. Проаналізовано фактори впливу на формування та розвиток ринку молока. Намічено основні напрями забезпечення зовнішнього та внутрішнього ринків молока і молочних продуктів.

Ключові слова: пропозиція, попит, ціна, ринок, молочна продукція, товаровиробники, споживачі.

Постановка проблеми. Одним із важливих факторів зростання економіки аграрного сектору регіонів є стабільний і надійний розвиток продовольчого ринку, зокрема ринку молока та молочних продуктів. Ринок молока повинен забезпечити гарантований доступ населення до молочної продукції в необхідній кількості, якості та асортименті. Ринок молока, як і будь-який інший ринок, формує зв'язки між виробниками продукції та спо-

живачами на основі попиту, пропозиції, ціни та механізмів ринкової конкуренції.

Попит населення України на молоко та молочкопродукти останніми роками скоротився майже вдвічі. Пояснюється це в основному скороченням обсягів виробництва, значним підвищенням роздрібних цін майже на всі види продуктів та низькими доходами переважної частини населення, його соціальною диференціацією. Більше чверті

населення країни на даний час мають грошові доходи нижче прожиткового мінімуму.

Зниження обсягів виробництва молока призвело до скорочення обсягів виробництва основних видів молочних продуктів. Споживання життєво важливих видів молочної продукції населенням України значно скоротилося і тенденції до поліпшення останніми роками не спостерігається. Виробництво молока та його переробка не забезпечують потреби населення за кількістю, якістю і структурою молокопродуктів. Тому формування та забезпечення стабільного розвитку ринку молока стає одним із пріоритетних завдань аграрного сектору, подальшої трансформації галузі скотарства. Організацію досконалого ринку молока необхідно розглядати як один з інструментів оздоровлення фінансового стану галузі скотарства, підвищення його інвестиційної привабливості, вирішення завдань економічного та соціального розвитку села.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема становлення та розвитку регіонального ринку молока набула надзвичайної актуальності в процесі докорінних змін політичної, економічної та соціальної системи в Україні, оскільки радикальні економічні перетворення супроводжувалися певним спадом виробництва тваринницької продукції, посиленням розбіжностей між його фактичним досягненням та потенційними можливостями. Вагомі теоретико-методологічні дослідження проблеми становлення та розвитку ринку молока здійсненні такими відомими вітчизняними вченими економістами-аграрниками, як В.Г. Андрійчук, О.М. Бородіна, М.В. Гладій, М.Ф. Кропивко, Ю.Я. Лузан, Ю.О. Лупенко, М.Й. Малік, Г.М. Підлісецький, П.Т. Саблук, В.П. Ситник, В.Г. Ткаченко, Г.В. Черевко, В.В. Юрчишин та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Багатоаспектність і складність проблеми розвитку регіональних ринків молока та молочних продуктів полягає в необхідності забезпечення населення країни життєво необхідними продуктами харчування тваринного походження, зокрема молоко. Тому дана тематика залишається недостатньо вивченою і потребує практичних розробок.

Мета статті. Проаналізувати тенденції становлення та розвитку регіонального ринку молока і намітити шляхи забезпечення даного ринку сировиною.

Виклад основного матеріалу. Зміни в обсягах виробництва молока накладають відбиток і на рівень його реалізації. При цьому частка реалізованого молока в окремих категоріях господарств істотно відрізняється. Якщо в сільськогосподарських підприємствах за 2012 рік частка реалізованого

молока в загальному його виробництві становила майже 92%, то в господарствах населення – 24%. Більшу від середньої по Україні товарність молока мають сільськогосподарські підприємства 11 областей, меншу ніж 80% – дві області: Житомирська та Одеська – 74,1 та 78,6% відповідно. Господарства населення Черкаської, Сумської та Полтавської областей мають найвищу товарність молока (65, 48 та 44% відповідно), а Закарпатської, Чернівецької і Донецької областей – найменшу (0, 0 та 2% відповідно).

Нині на господарства населення уже припадає близько 78% молока від загального виробництва його в Україні. Але від цієї категорії господарств ще недостатньо надходить молочної сировини на переробні підприємства – 24,4% від валового обсягу виробництва молока в господарствах населення. Населення не зацікавлене продавати молочну сировину переробним підприємствам, оскільки ціни на молоко на вільних ринках значно вищі від закупівельних цін (табл. 1).

На переробні підприємства надійшло 4530,1 тис. тонн молока, або на 4,9% (230,3 тис. тонн) менше порівняно з відповідним періодом минулого року. Слід зазначити, що сільськогосподарські підприємства збільшили продаж молока проти 2010 року на 4,9% (91,9 тис. тонн), а господарства населення зменшили на 15,3% (388,9 тис. тонн). Питома вага молока, закупленого переробними підприємствами у сільськогосподарських підприємствах, становить 43,7%, а в господарствах населення – 48,3%.

За останні тринадцять років надходження молока на переробні підприємства в Україні збільшилося на 51,1% або на 1706,4 тис. тонн, в тому числі за рахунок сільськогосподарських підприємств на 484,2 тис. тонн, господарств населення на 740,1 тис. тонн та інших господарських структур на 421,3 тис. тонн.

За 2013 рік надходження молока на переробку від усіх категорій господарств збільшилось проти минулого року в Донецькій області на 28,4 % (21,1 тис. тонн), Херсонській – на 23,5% (43 тис. тонн), Запорізькій – на 20,3% (29,4 тис. тонн), Львівській – на 20,3% (29,4 тис. тонн). Найбільші обсяги молока (від 263,5 до 523,1 тис. тонн) на переробні підприємства надійшли від господарств Полтавської, Вінницької, Сумської, Хмельницької, Черкаської, Київської та Чернігівської областей. Обсяги надходження молока на переробні підприємства значно більші, ніж реалізують господарства населення, особливо від сільськогосподарських підприємств Полтавської, Сумської, Київської, Чернігівської, Харківської, Дніпропетровської і Донецької областей.

Таблиця 1

Надходження молока на переробні підприємства, тис. тонн

Показники	2000 р.	2005 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2013 р. у % до 2000 р.
Надійшло – всього	3334,8	5689,0	4530,1	4760,4	5041,2	151,1
Закуплено	3334,8	5689,0	4462,1	4704,4	4980,4	149,3
у тому числі від: сільськогосподарських підприємств	1779,3	1802,5	1949,5	1857,6	2263,5	127,2
господарств населення	1515,2	3814,3	2155,3	2544,2	2255,3	148,8
інших господарських структур	40,3	72,2	361,6	302,6	461,6	11,4 р.
Прийнято на давальницьких засадах	-	-	59,4	42,1	49,4	-
Надійшло на переробку молока, виробленого переробними підприємствами	-	-	8,7	13,9	11,4	-

Джерело: розраховано на основі [3]

Недосконалою залишається також організація приймання молока від населення. За статистичними даними, загальна кількість заготівельних пунктів, що займалися закупівлею молока від населення, становить 11161 одиниць. По регіонах кількість заготівельних пунктів має велику строкатість. Так, якщо у Закарпатській, Кіровоградській та Луганській областях їх налічується відповідно 1, 3 та 3 одиниці, то в Чернігівській, Хмельницькій, Львівській та Тернопільській – 1621, 1542, 1406 і 1272 одиниць. Тому і припадає на один закупівельний пункт від 49 корів (Чернігівська область) до 100,7 тис. корів (Закарпатська).

Основну кількість виробленого молока споживає населення. Зокрема, 20% молока селяни згодують тваринам, 50% споживається родиною та лише 15% реалізовується на роздрібно-продовольчих або на стихійних ринках, вуличній торгівлі. Сільські мешканці вимушені практично перейти на товарне виробництво і самостійно забезпечувати індивідуальні потреби. Тому при суттєвих змінах у споживанні молока та молочних продуктів мешканцями міст для сільських жителів воно, як правило, залишається незмінним.

Необхідно відмітити, як позитивну сторону, поступове вдосконалення інтеграційних процесів з приватними виробниками молока, впроваджуються нові механізми взаємовідносин з ними: створюється та обладнуються в населених пунктах молокоприймальні пункти, спрощується система взаєморозрахунків.

Велике значення у функціонуванні ринку молока відіграє маркетинг, що має аналізувати обсяги надходження молока та молокопродуктів, орієнтувати ринок на упередження зменшення товару в обігу. Протягом 2013 року загальні обсяги збуту молока сільськогосподарськими підприємствами склали 89,9% від рівня 2000 року, зменшення в натуральному виразі склало 269,7 тис. тонн (табл. 2).

Відносини між виробниками молочної сировини та молокопереробними підприємствами регулюються щорічними угодами в основу яких покладено систему економічних відносин та умови реалізації економічних інтересів як виробників молока, так і його переробників. В угоді визначаються обсяги поставок молока, їх пе-

ріодичність, ціна, вимоги до якості молока та умови оплати.

Товаровиробники розширюють канали реалізації молока, маючи самостійний вибір щодо покупця, з одного боку, з іншого – надмірну диверсифікацію каналів збуту можна пояснити тим, що надто короткий термін зберігання молока не дає змоги товаровиробникові знайти вигідний збут своєї продукції, тому він згоден реалізувати молоко будь-якому покупцеві, інколи не за вигідних умов.

Реалізація молока сільськогосподарськими підприємствами здійснюється різними маркетинговими каналами (табл. 2). Основні чинники, що зумовлюють вибір каналів реалізації: кон'юнктура і ступінь відкритості місцевих ринків молочної сировини і молокопродуктів, наявність власних потужностей з переробки молока, мережа заготівельно-збутових кооперативів на селі і головне взаємовигідна система реалізації молока та молокопродуктів. За 2013 рік за напрямками реалізації 94,0% належить переробним підприємствам, або 2263 тис. тонн, 0,1% – населенню в рахунок оплати праці, 1,5% – на ринку та 4,3% – за іншими каналами реалізації.

Таким чином, підприємства можуть реалізувати вироблену продукцію через оптове постачання молокозаводам або здійснювати реалізацію через роздрібний продаж на ринку, в магазині тощо. Схема реалізації молока і продуктів його переробки сільськогосподарськими товаровиробниками наведено на рис. 1.

Однак кожний із зазначених способів реалізації вимагає глибокого аналізу з метою зниження витрат і пошуку вигідних шляхів збуту. Такий аналіз повинен включати калькуляцію собівартості реалізованої продукції, оцінку економічної ефективності кожного окремого способу збуту та зіставлення результату з іншими існуючими каналами реалізації.

Аналізуючи закупівельні ціни на молоко по каналах реалізації сільськогосподарськими підприємствами, можна відмітити, що залежно від каналу реалізації вони суттєво змінюються.

Формування цін на молоко значною мірою залежить від співвідношення пропозиції і попиту на неї, періодах року та платоспроможності населення. Останніми роками середні ціни по всіх ка-

Таблиця 2

Реалізація молока сільськогосподарськими підприємствами за маркетинговими каналами, тис. тонн

Маркетингові канали реалізації	Роки						Відхилення 2013 р. до 2000 р., (+, -)
	2000	2005	2010	2011	2012	2013	
Продано – всього	2678,7	2123,9	2004,1	2061,2	2361	2409	-617,5
%	100	100	100	100	100	100	-
У тому числі: переробним підприємствам	1779,3	1802,5	1857,6	1949,5	2218	2263	+170,2
%	66,4	84,8	92,7	94,6	93,9	94,0	28,2
населенню через систему громадського харчування та в рахунок оплати праці	202,1	32,3	6,8	4,8	2,9	3,8	-197,3
%	7,5	1,5	0,4	0,2	0,1	0,1	-7,3
на ринку, через власні магазини, ларьки, палатки	569,1	81,4	37,8	37,0	35,9	36,3	-532,1
%	21,2	3,8	1,9	1,8	1,5	1,5	-19,4
видано пайовикам в рахунок орендної плати за землю та майнові паї	-	5,0	0,7	0,5	0,4	0,4	-
%	-	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	-
за іншими каналами	128,2	202,7	101,0	69,4	103,8	104,8	-58,8
%	4,9	9,7	5,0	3,4	4,3	4,3	-1,5

Джерело: розраховано на основі [3]

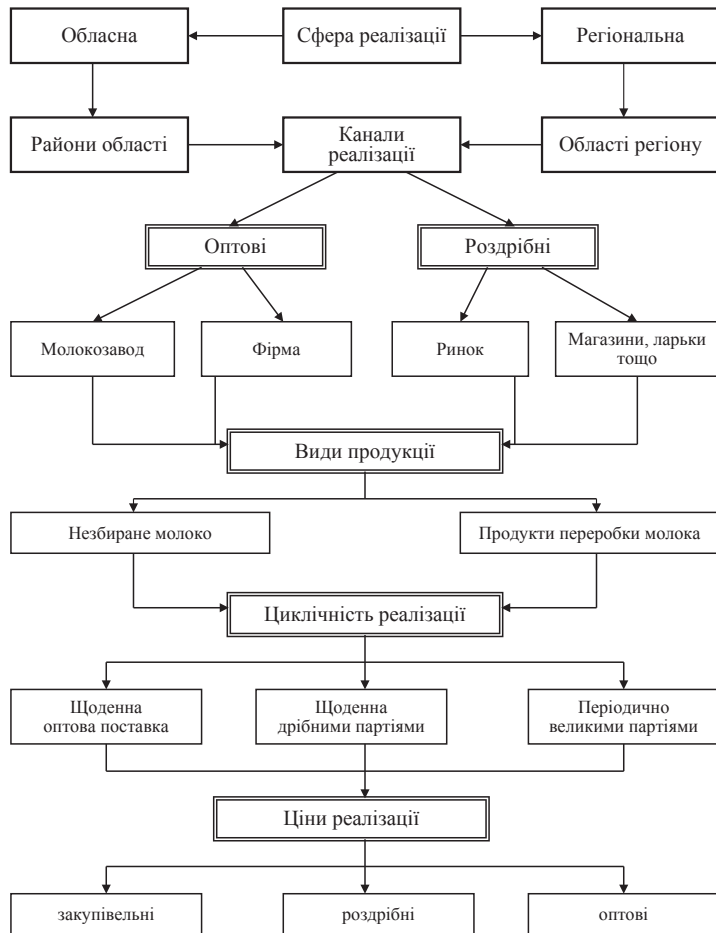

Рис. 1. Схема реалізації молока і продуктів його переробки сільськими товаровиробниками

Джерело: власні дослідження на основі [1]

налах реалізації суттєво змінилися, тобто зросли за 2013 рік до 3139,8 грн за тонну молока, або в 2,8 рази порівняно з 2005 роком. Товаровиробникам вигідніше було реалізовувати молоко на ринку, де ціни реалізації в 1,2 рази перевищували закупівельні ціни переробних підприємств.

Зміни стану розвитку молочного скотарства, що відбувається в окремі періоди року, знаходять відображення на рівні закупівельних цін на продукцію галузі. Найбільш висока закупівельна ціна на молочну сировину по всіх каналах реалізації складається в осінньо-зимові місяці, а низька – в літні (рис. 2).

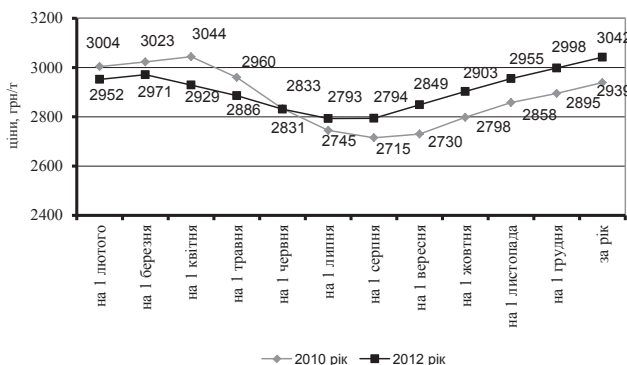

Рис. 2. Динаміка середніх цін на молоко, реалізоване сільськогосподарськими підприємствами за всіма напрямками

Джерело: власні дослідження

Протягом поточного року ціни на ринку молока мали незначні коливання порівняно з 2010 роком. З серпня 2012 року спостерігається стала тенденція до незначного підвищення середніх реалізаційних цін на молоко та молочні продукти, реалізовані сільськогосподарськими підприємствами за всіма напрямками.

Важливим фактором забезпечення високої ціни реалізації є якість молока, що надходить на переробні підприємства. Якісні показники за 2011 рік переробними підприємствами було закуплено 1918 тис. тонн незбираного молока в натуральному виразі від сільськогосподарських підприємств. В перерахунку на молоко встановленої базисної жирності обсяги закупівлі склали 2030 тис. тонн, що засвідчує факт перевищення жирності молока встановленої базисної норми. Майже дві третини закупленого молока за 2011 рік – це молоко I ґатунку, що складає 57% до загального обсягу. Молоко вищого ґатунку становить 669 тис. тонн, або 32,9%, екстра – 113 тис. тонн, II ґатунку – 82,9 та неґатункове – 7,7 тис. тонн.

Досить суттєвою виявилася різниця у якісних показниках закупленої переробними підприємствами молочної сировини від сільськогосподарських товаровиробників у регіональному розрізі. Якщо у Вінницькій, Дніпропетровській, Миколаївській областях більше половини (56,5; 64,8; 63,8% відповідно) молока – це молоко вищого ґатунку, то в Хмельницькій, Рівненській, Волинській, Івано-Франківській частка вищого ґатунку становить від 1,9 до 5,5%, а в Чернівецькій, Кіровоградській, Одеській областях не продано жодної тонни молока вищого ґатунку.

Поліпшення якості молока залишається важливою умовою ефективного функціонування та розвитку виробництва, підвищення конкурентоспроможності готової продукції. Такий підхід неможливий без впровадження комплексної системи управління якістю, яка передбачає використання основних функцій (планування, організація, контроль, стимулювання якості) та елементів цих функцій (матеріально-технічне, інформаційне забезпечення, організаційна структура, стандартизація, орієнтація на споживача тощо) [5].

Завдяки вдосконаленню інтеграційних процесів із господарствами населення в Україні впроваджуються нові механізми взаємодійності. В селах створюються та обладнуються молокоприймальні пункти, поліпшується система взаєморозрахунків. За умови інвестування переробниками будівництва молокоприймальних пунктів, лабораторій, підготовки кадрів на засадах співвласності та засновництва виробничих кооперативів громадські формування села будуть зобов'язані виробляти сировину відповідно до показників якості і безпеки та постачати її конкретному молокопереробному підприємству [2, 4].

Максимальне наближення нашого законодавства до європейських стандартів за умов членства України в СОТ сприятиме розв'язанню соціальних проблем села, підвищенню ефективності молочних господарств за сприяння кооперативів [1].

Досліджуючи таку проблему як ефективність виробництва молока з позицій загальноприйнятих показників, зазначимо, що її рівень, як і ефективність

іншої продукції сільського господарства залежить від багатьох об'єктивних і суб'єктивних факторів, що діють на сучасному ринку продукції скотарства, зокрема ринку молока. Раціональний рівень організації виробництва в молочному скотарстві є першоосновою одержання високої результативності господарювання. Макроекономічні чинники не сприяли розвитку виробництва у сільськогосподарських підприємств, внаслідок чого результати їх господарської діяльності в галузі молочного скотарства залишаються низькими, що підтверджується наступними показниками (табл. 3).

Ситуація на внутрішньому ринку молока щодо рівня цін на реалізоване молоко свідчить, що зміни відбулися лише протягом 2007 року. Реалізаційна ціна 1 ц молока, проданого сільськогосподарськими підприємствами, підвищилася від 117,8 грн до 176,7, або в 1,5 рази. Деяке зростання витрат на виробництво молока вже не вплинуло на окупність витрат у молочному скотарстві. У результаті поліпшилися показники фінансової діяльності від реалізації молока. Якщо за 2006 рік сільськогосподарські підприємства від продажу молока мали 67 млн грн збитку, то за 2013 вони отримали 945,5 млн грн прибутку.

Крім закупівельних цін на економічну ефективність розвитку молочного скотарства впливає рівень матеріально-грошових витрат, що залежить від багатьох факторів і, зокрема від продуктивності худоби, затрат праці на одиницю продукції, вартості кормів і їх витрат на 1 ц молока та 1 голову корів, оплати праці, земельних і майнових паїв тощо.

Важливим вартісним показником, що характеризує економічну ефективність виробництва продукції, зумовлює об'єктивну оцінку господарської діяльності товаровиробників, є рентабельність. Оптимальний рівень рентабельності, а це 30-50%, забезпечує розширене виробництво і зростання фондів матеріального стимулювання, характеризує ефективність витрат і є основою для обґрунтування найбільш раціональної галузевої структури господарств та отримання необхідної кількості прибутку, як основного регулятора виробництва за ринкових умов.

Підвищення рентабельності сільськогосподарського виробництва – досить актуальна проблема. Особливого значення вона набула за сучасних ринкових умов, коли сільськогосподарські товаровиробники знаходяться у скрутному фінансовому стані.

Внаслідок впливу різних факторів на розвиток молочного скотарства рентабельність виробництва молока має значні відмінності по окремих регіонах, які забезпечують його товарне виробництво (табл. 4). Відміни в рівні економічної ефективності виробництва молока зумовлені в основному різним рівнем собівартості молочної сировини і закупівельних цін. Підвищення середніх закупівельних цін позитивно відбивається на стані галузі в усіх природно-економічних зонах.

Найбільш висока рентабельність виробництва молока досягнута в Тернопільській області і становить 33,7%, Рівненській – 33,3; Полтавській – 29,1; Волинській – 28,1; Вінницькій – 24,6; Харківській – 23,6% та в деяких інших областях.

Таблиця 3

Ефективність виробництва молока в сільськогосподарських підприємствах України

Рік	Реалізовано, тис. ц	Собівартість 1 ц, грн	Ціна реалізації 1 ц, грн		Рентабельність, %	
			без дотацій	з дотаціями	без дотацій	з дотаціями
1990*	174873	32,9	30,9	43,6	-6,1	32,5
1995	69067	16,4	12,5	12,5	-23,6	-23,6
2000	24654	57,4	54,2	54,2	-5,5	-5,5
2005	19229	92,1	103,3	122,5	12,2	33,1
2006	18312	99,5	95,8	117,8	-3,7	18,5
2007	16756	127,6	145,2	176,7	13,8	38,5
2008	17283	169,8	176,8	220,8	4,1	30,1
2009	18699	173,6	176,0	200,8	1,4	15,7
2010	18935	228,94	269,81	293,8	17,9	28,3
2011	19615	264,3	313,1	319,3	18,5	20,8
2013	22783	304,25	340,4	345,75	11,8	13,6

* руб.

Джерело: розраховано на основі [3]

Таблиця 4

Ефективність виробництва молока в сільськогосподарських підприємствах за 2011 рік

Групи по рентабельності молока*, % (прибуток +, збиток -)	Кількість областей в групі	Виробництво молока			Повна собівартість 1 ц, грн	Ціна реалізації 1 ц, грн	Прибуток, збиток від реалізації 1 ц молока, грн	Рентабельність (збитковість) молока, %
		всього, тис. т	на 100 га с.г.угідь, ц	на одну особу, кг				
I – -15 – 0	2	699,9	816,8	325,2	293,9	258,4	-35,5	-12,0
II – 0 – 10	4	1541,4	212,8	268,3	224,2	235,9	11,7	5,2
III – 11 – 20	12	5397,0	296,2	220,6	236,2	271,8	35,6	15,0
IV – 21 – 30	5	2760,8	326,0	344,5	219,6	278,1	58,5	26,6
V – 31 – 40	2	849,4	473,5	379,7	201,8	269,4	67,6	33,5
Всього	25	11248,0	307,6	245,8	228,9	269,8	40,87	17,9

* До першої групи віднесені області: Закарпатська, Чернівецька; до другої – Кіровоградська, Миколаївська, Одеська, Сумська; до третьої – АР Крим, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Луганська, Львівська, Черкаська, Чернігівська, Хмельницька; до четвертої – Вінницька, Волинська, Полтавська, Харківська, Херсонська; до п'ятої – Тернопільська, Рівненська

Джерело: розраховано на основі [3]

Тільки в Закарпатській та Чернівецькій областях молочне скотарство 2010 року було збитковим.

Висновки і пропозиції. Стратегія розвитку молочного скотарства має бути спрямована на повне задоволення потреби внутрішнього і зовнішнього ринку конкурентоспроможними продуктами галузі; забезпечення розширеного відтворення стада, підвищення інтенсивності використання поголів'я худоби, створення оптимальних розмірів ферм у господарствах усіх форм власності й господарювання; реструктуризацію кормової бази, поліпшення лукопосовищного кормовиробництва,

розширення площ культурних зрошувальних пасовищ; удосконалення існуючих і створення нових порід худоби пристосованих до місцевих умов; впровадження інтенсивних технологій утримання худоби і засобів механізації виробничих процесів на фермах; підвищення продуктивності тварин; удосконалення економічних відносин між виробниками молочної сировини і підприємствами з її переробки; впровадження досягнень науково-технічного прогресу на всьому шляху проходження молока та продуктів його переробки від виробника до споживача.

Список літератури:

1. Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз : [монографія] / В.Г. Андрійчук – К. : КНЕУ, 2005. – 292 с.
2. Арсеньєва О.П. Фактори конкурентоспроможності в галузі племінного тваринництва України / О.П. Арсеньєва // Агроінком. – 1998. – № 11–12. – С. 10.
3. Державний комітет статистики. Україна в цифрах 2012. Статистика. – К., 2013.
4. Зіновчук В.В. Місце і роль кооперативів в агробізнесі країн Європейського Союзу / В.В. Зіновчук // Економіка АПК. – 2000. – № 2. – С. 80–86.
5. Мисюк М.В. Вплив якості молока на економічну ефективність виробництва // Вісн. Харківського нац. аграр. ун-ту. Наукові засади реалізації аграрної політики в Україні. – 2006. – Вип. 11. – С. 165–169.
6. Молочне скотарство Полісся: стан і перспективи розвитку : монографія / П.К. Канінський, П.В. Шваб. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2009. – 236 с.
7. Національний проєкт «Відроджене скотарство». – К. : ДІА, 2011. – 44 с.
8. Одінецов М.М. Формування і розвиток ринку продуктів тваринництва. – Черкаси : Брама-Україна, 2009. – 296 с.

Мисюк Н. В.

Заходым М. В.

Подольский государственный аграрно-технический университет

СТАНОВЛЕНИЕ И РАЗВИТИЕ РЕГИОНАЛЬНОГО РЫНКА МОЛОКА

Резюме

В статье раскрыты тенденции развития национального рынка молока. Проанализированы факторы влияния на формирование и развитие рынка молока. Намечены основные направления обеспечения внешнего и внутреннего рынков молока и молочных продуктов.

Ключевые слова: предложение, спрос, цена, рынок, молочная продукция, товаропроизводители, потребители.

Misyuk N. V.

Zahodym M. V.

Podol'skiy State Agrarian-technical University

DEVELOPMENT OF REGIONAL MARKET MILK

Summary

The article reveals trends in the development of the national milk market. Analyzed the factors influencing the formation and development of the milk market. Outlined the main directions of ensuring external and internal markets milk and dairy products.

Key words: supply, demand, price, market, dairy products, producers, consumers.